

Daniel qillqapa libronnin — Qanchis Chunka Yupay

*Ñawpaq tablakunamanta kunan p'unchaw kamachikuykunakama:
Rimayniyoq rimanakuy puriyta qhawarichispa*

Jeff Pippenger
2024-02-03

Ñawpaq Israel llaqtawan Señor pactota ruraspa, ishkay tabla-kunata qorqan chay pacto tinkuyninpa tiyana-sapinchaynin hina, chaymanta unanchan hinapas. Chay ishkay tabla-kunataq sut'icharqan ñawpaq Israelpa kamachikuyninta, kay pachaman ishkay tabla-kunamanta kawsayniyuq testimoniota rikuchinankupaq. Kunan pacha Israelwan Señor pactota ruraspa, ishkay tabla-kunata qorqantaqmi chay pacto tinkuyninpa tiyana-sapinchaynin hina, unanchan hinapas. Chay ishkay tabla-kunataq sut'icharqan paykunapa kamachikuyninta, kay pachaman tawantin tabla-kunamanta kawsayniyuq testimoniota rikuchinankupaq.

Ishkay tablaskunaqa qusqasqa karqan chiqap ñawpaq Israelman, Dios paykunata Egiptopi watasqa kachkayninmanta chiqap kamachisqa esclavitumanta qespichisqanmanta chaylla qhipaman, hinaspa Puka Lamar qhatayninpi llakikuywan sasachakuyninkuta pasachispa. Chiqap ñawpaq Israel watasqa kashaqtin pachaqa profecíapi sut'inchasqa karqan tawa pachak kimsa chunka watakuna kasqanta, hinaspa chay watasqa kachkayninpi chiqap ñawpaq Israel qonqarqan, hinaspa qanchis kaq p'unchaw samana p'unchawta waqaychayta saqirqan.

Ishkay tablaskunaqa quspasqa karqan espíritu nisqa kunan pacha Israelman, Dios paykunata espiritupaq esclavitunmanta, católico watakunapi watasqa kaymanta, qispichisqan qhipallata, hinaspa 1844 watapi hatun llakikuyta pasachisqan qhipallata. Chay tiempo período maypichus espíritu nisqa kunan pacha Israel watasqa karqanqa, profecíapi sut'ita riqsichisqa karqan chunka iskay pachak soqta chunka watakuna hina; chay watasqa kaypi kashaspataq, espíritu nisqa kunan pacha Israel qonqarqan, hinaspa qanchis kaq p'unchaw samana p'unchawta manaña waqaycharqanchu, manaña hunt'asqachu.

Diosqa iskay tablata Moisésman quspas, chay pacha kikinpi, paypa wawqen Aarón qorimanta becerro rikch'akuqta rurasharqan ñawpaq Israelman apananpaq. Chunka Kamachikuykunapa iskay tablankuna riqsichinmi Diosqa celoso Dios kasqanta, hinaspapas paypa celonqa aswanqa idolatríapa contranpi rikuchikun; hinaspa Moisés orqomanta uraykamuptin, ñawpaq Israelqa qori ricch'akuq muyuriqpi q'ala tususharqan, chaytaqa rurasharqan mayqin runas Diospa rimayninta willananpaq akllasqa karqan chaymi.

Hinaptin Moisésqa Aaronta willarqan tukuy simikunata Señorpa payta cachamuspanta, hinallataq tukuy señalkunata payman kamachisqanta. Hinaspan Moiséswan Aaronwan rspanku tantachirqanku Israelpa churinkunapa llapa kurakkunata. Hinaqtin Aaronqa rimarqan tukuy simikunata Señorpa Moisésta nisqankunata, hinaspan runakunapa ñawpaqenpi ruraran señalkunata. Éxodo 4:28–30.

Ñawpaq Israelta pusarqa profetapa wawqenmi, iskay pactopa tablankuna qosqa kasqan pactopa historiapi, envidia-manta lantipa hatarikuyninpi umalliq karqa. Kunan pacha Israelta pusarqa profetisapa qharinmi, iskay pactopa tablankuna qosqa kasqan pactopa historiapi, 1863 watapi hatarikuypi umalliq karqa; chay 1863 watataq Adventismopa ñawpaq mirayninta reqsichin envidia-manta lanti hina altarpa punkun haykunanpi churakusqa kasqanta.

Hinaqa paymi niwarqa: Runa churiy, kunan ñawiykita hoqaripa qhaway chinchayman. Chaymi ñoqapas ñawiyta hoqarirqani chinchayman qhawaripay, hinaspa qhaway, altar punkupa yaykunanpi, chinchay ladopi, chay celo kaq rikch'ayta. Ezequiel 8:5.

“altar” nisqaqa Cristomanta huk unanchaqmi.

“Ñuqanchikqa ch'uya kaqta hinaspa runakunaq sapa p'unchaypaq kaqta chaqruykuyqa hatun manchaypi kashanchik. Diosmanta hamuq ch'uya ninaqa ruwasqanchikkunapi llamk'achisqa kanan tiyan. Cheq altarqa Cristo-mi; cheq ninaqa Espíritu Santo-mi. Kaymi sonqonchikta kallpachaqnin. Espíritu Santoqa runata pusaspa, kamachispa maypachachus kashan, chayllapi chay runaqa allin, atinisqa yuyaychakuq kan. Sichus Diosmanta hinaspa Akllakusqankunamantapas karunchakuspa mana reqsisqa altarkunapi tapukuyta maskhasun chayqa, ruwasqanchikkunaman hina kutichisqa kasun.” Selected Messages, libro 3, 300.

“punku” nisqaqa iglesia kan.

“Paqarinman, iñiywan hunt'asqa almaqmanqa, kay pachapi Diospa wasin hanaq pacha punkunmi. Yupaychay taki, mañakuy, Cristo-pa rantin runakuna rimashqan simikunaqa, Diospa churashqan rantikunami huk llaqtata waqaychanankupaq hanaq iglesia-rayaq, chay aswan hatun yupaychayman yaykunankupaq, mayman mana ima qhellichakuytapas yaykuyta atinchu.” Testimonies, tomo 5, 491.

1863 watapi, Laodicea Adventismoqa huk kay iglesiata hina legalmente qillqachisqa karqan, hinaspataq manañam huk kuyuyechu karqan. Chay p'unchaypi paykunaqa iglesiapa historianninpi “yaykurqanku”. 1863 watapi, Cristopa iglesianqa Estados Unidospa gobiernonwan huk asociación legalman yaykurqan. Chay watallapitaq iskay sagrado Habacucpa tablankunata rantinchananpaq huk llulla qillqata yaykuchirqanku. Iskay kaq tabla wakichisqa kachkaptin hinallataq, profetapa historianninqa Aaronwan rikch'achisqa runakuna huk llulla imahina kachkan chayta wakichisqankuta rikuchirqan.

Iskay kaq kamachikuyqa aswan sut'ita willakuymi idolatríaman hina rikch'akuykunata, hinallataq imágenkuna yupaychayta amachanapaq. Chaypimapas Diosqa paypa kayninta reqsichin envidioso Dios kasqanta. Chayllapimapas churamun kamachiya: mana allin runakunapaq taripayta waqaychananpaq kinsa kaq chaymanta tawa kaq miraykunakama. Chunka Kamachikuykunaqa Cristopa kayninpa qillqasqa kikinchasqanmi.

“Cristota qhesachisqanrayku, chaymanta qatiq ruwaykunawan kуска, paykunaqa llaqa responsabilidadniyuq karqanku. Huk suyupa huchanpas, huk suyupa tukukuyninpas, religioso pusariqkunamantam karqa.”

¿Manachu ñoqanchik p'unchayninchikpi chay kikin kallpachakuykuna llamk'ashan?
¿Manachu Señorpa uvas chakranmanta arariqkunamanta achkakuna judío kamachikunapa purisqan ñanninta qatiykushan? ¿Manachu religionmanta yachachikuna runakunata Diospa siminpa chiqap mañakusqanmanta karunchaykuchkan? ¿Manachu Diospa kamachikuyninta kasukuypi yachachinankumantaqa huchallikuypi yachachiykuchkan? Achka iglesiakunapa púlpitonkunamantam llaqta runakunata yachachinku Diospa kamachikuynin paykunapaq mana watasqa kasqanta. Runapa ruway yachasqankuna, kamachisqankuna, hinallataq costumbrekuna hatunchasqa kachkan. Diospa qosqan regalokunamanta hatun kaywan, kikillanmanta kusikuywan ima wiñachisqa kachkan, chaykamataq Diospa mañakusqankuna mana yupaychasqa qhepakuchkan.

“Diospa leyninta waqllachispa, runakuna mana yachankuchu imatam rurashanku. Diospa leyninqa kikinpa kasqan qillqasqa rikch'ayninmi. Chayqa llapallan suyunninpa kamachikuyninkunata uqllarin. Pipas kay kamachikuykunata mana chaskiqa, Diospa bendicionninkuna maymanpas purin chay ñanmanta hawa-manmi churakun.” Christ's Object Lessons, 305.

Cristopa cheqanqaqa paypa rikch'ayninmi, chaymantaq kaytapas hap'in: payqa ch'ikiq Diosmi. Diospa ch'ikiyninga Cristopi rikurirqan iskay kuti templota pichasqanpi. Ñawpaq templota pichasqanpi, chay rurayninta qhawaq disipulokunaqa qhepaman yuyarirqanku qhelqasqa Escrituras nisqakuna Diospa ch'ikiyningamanta rimashasqanta.

Judíokunapa Pascuankunam qayllamuykaptinmi, Jesusqa Jerusalén llaqtaman wicharirqan. Hinaspan tarirqan templopi torokunata, ovejakunata, urpikunkunata rantikukkunata, qullqi cambiaqkunataq tiyashaqta. Huch'uy watakunamanta huk asut'ita rurarispaqa, llapantataq templomanta qarqorqan, ovejakunatapas, torokunatapas; qullqi cambiaqkunapa qullqintapas ichurparirqan, mesankunatapas tikraparirqan. Urpikunkunata rantikukkunataq nirqan: Kaykunata kaymanta apaychik; Ama Taytaya wasinta rantinakuypa wasinman tukuchiychikchu, nispa. Hinaspan yachaqninkuna yuyarirqaku qelqasqa kasqanta: Wasiykipaq ruphay munakuymi ñoqata mikhuruwan. Juan 2:13–17.

Qillqasqa qhelqakunapi, hebreo simipipas griego simipipas, “celoso” nisqa simiqa “jealous” nisqa simillataqmi. Huk simillam kanku. Cristo templota pichaspa, Diospa celoson kayninta rikuchkarqa; chayqa Diospa carácterninpa huk atributo kasqanmi, iskay ñiqin kamachiypi sut'inchasqa, hinaspataq idolatríapa contranpi aswan sut'ita rikuchikun. Moisés orqomanta uraykamuspa iskay tablawan, Aarón imata rurasqanta, runakunapas imata ruwashasqankuta yachaspa, chay iskay tablata p'akirqa. Chay iskay tablaka celoson kaypa cheqap unanchanmi karqa, imaraykuchus Diosqa celoso Dios kasqanta reqsichiq aychayuq rikch'akuykuna karqaku. Moisés chay iskay tablata p'akispaqa, iskay ñiqin kamachiypi sut'inchasqa kikin celoson kayllatataqmi rikuchkarqa.

Hinallata Moisésqa kutirimuspa uraykurqan orqomanta, iskay tablataq testimoniomanta makinpi apamusqan karqan. Chay tablákunaqa iskaynin ladonkunapi qillqasqa karqanku; huk ladonpipas huknin ladonpipas qillqasqa karqanku. Chay tablákunaqa Diospa rurayninmi karqan, qillqasqataq Diospa qillqasqanmi karqan, tablákunapi grabasqa. Hinallataq Josué llaqtapa qapariynin t'aqllakuspa kasqanta uyarispan, Moiséssta nirqan: “Campamentopi

maqanakuy qaparimi kashan,” nispa. Paytaq nirqan: “Manan atipayta qaparichkakuqkunapa rimayninchu, nitaj atipachisqa kaymanta waqyaqkunapa rimayninchu; aswan takiypa qaparintaqmi uyariyku,” nispa. Hinaspa campamentoman qayllaykamuqtin, becerrota tusuykunatawan rikuspan, Moisespa phiñasqan ancha rawrarqan; hinaspan tablákunata makinmanta wikch’urqan, orqopa chakin uranpi pakirqan. Éxodo 32:15–19.

Iskay ishka tabaskunaqa Diospa kawsayninpa testimoniunmi karqan. Diospa kawsayninpa chaymi runakunapi formarikunan, Cristopa chanin kayninwan. Iskay tabaskunaqa cheqaq celosopa rikchayninmi, hinaspa Aaronqa llulla celosopa rikchayninta ruraran, cheqaq celosopa rikchaynin ñawpa Israelman entregakushajtin kkillan pachapi. Pikunakachus Cristo ukhunkupi formasqa kanku, paypa rikchayninta hap’inku, paypa chanin kayninpa p’achantawan; ichaqa Aaronpa raymichakuqkunapa q’ala tususharqanku, Laodicea runakuna kasqankurayku. Laodicea runakunaqa “llakikuypaq, wakcha, pobri, ñawsa, hinaspa q’ala” kanku.

Hinaspa Moisésqa rikurqan runakuna q’ala kachkashaqta; (Aaronmi paykunata q’ala rurarkan p’enqayninkupaq awqankuna ñawpaqpi). Éxodo 32:25.

1856 watapi, llulla charta rurakusqanmanta qanchis wata ñawpaqta, Jamespas Ellen Whitepas sut’inchasqaku kay kuyuyqa Laodicea hina kasqaman tikrasqanta. 1863 watapi, Adventismopas espiritupi hinallataq “q’ala” karqan, ñawpaq Israel runakuna cheqaqpi “q’ala” kasqankuman hina, envidiqa llulla imagenin muyuriqpi tususpa. Aaronpa rurasqan llulla qurimanta rurasqa idolon karqan, ichaqa becerropa imageninmi karqan, chaymi huk uywa karqan. Chayqa uywapa imageninmi karqan, hinallataq uywaman imageninpas. Quri becerroqa uywapa imageninmi karqan, ichaqa Aaron mana allin kayninwan Israelta Egiptomanta watasqa kasqankumanta gispichirqan nispa willasqan dioskunamanpas dedicakusqan karqan.

Paymanta makinmanta chaskirqan, hinaspan huk llaqlana allawan ruraykuspa, huk challwa churusqa turuta ruwaykurqan. Hinaqtinmi nirqanku: Kaykunaqa qanpa diosniykikuna kanku, Israel, Egipto hallp’amanta orqomusurqankichik. Aarón chayta rikuspataq ñawpaqninpi huk altar-ta hatarichirqan; hinaspan Aarón willakuyta ruraspa nirqan: Paqarinmi Señorpa huk raymi kanqa. Paqarin p’unchawta tutamanta hatarispankutaq rupachisqa ofrendakunata haywarqanku, sonqo allinyay ofrendakunatapas apamurqanku; runakunataq tiyaykuspa mikhurqanku, upyarqanku, hinaspan kusikuy pukllayman sayarirqanku. Éxodo 32:4–6.

Uquri turuta becerroqa uywa rikch’aynin karqa, ichaqa llulla dioskuna-manmi sapaqchasqa karqa, chayraykutaq uywamanpas huk rikch’aymi (ofrenda) karqa. Chay rikch’ayqa quriwan rurasqa karqa, quriqa Babilonia-pa unanchaqninmi, hinallataq becerro karqa, may santuario servicio-pi ofrenda-pa aswan hatun rikch’aynin. Egipto-pa dioskuna-manmi sapaqchasqa karqa. Misterio Babiloniaqa (imatachus llaqa profético testimonio-kuna pacha tukukuyta reqsichinku) huk warmimanta sast’asqa kashan, payqa huk uywa patapi sillakusqa. Chay uywata warmi sillakusqanqa Naciones Unidas-mi (chunka rey kuna), dragón-pa, ateísmo-pa, Egipto-pa ima unanchaqninmi. Chay warmi kikinqa Diospa cheqaq iglesia pa huk llulla rikch’ayninmi. Aaronpa quri becerro, Egipto-pa dioskuna-man sapaqchasqan, Apocalipsis diecisiete-pi hatun wachaq warmita unancharqa, paymi Babilonia (quri), huk uywa (Egipto) patapi sillakusqa, hinallataq huk llulla iglesia (becerro).

Chay pacha Aarónqa huk altarta rurarkan, mayqinchus, ñawpaqpi sut'inchasqa hina, Cristota, chiqap altar-ta rikch'achin. Chaymantaqa llulla yupaychay sistemata sayarichirqa, imaraykuchus qaya p'unchawpi Señorpa huk raymita willarkan. Aarónpa quri becerro-ninqa bestiapaqpas bestiamantapas huk rikch'aynin karqa, hinaspa huk llulla Cristo ñawpaqpi sayachisqa karqa, chaymanta huk p'unchaw t'aqasqa karqa llulla yupaychay sistemanta rayminapaq.

Estados Unidosqa kay atiyimi, waqaychakuq animalman rikch'akuyninta sayarichiq; chaymantaqa pacha llapantaq kay pachapi runakunata hinallataq ejemplonta qatipayta kallpachin. Estados Unidosqa atiyiniyuqmi chay yupaychay sistemata kay pachapi runakunaman churayta kallpachaspa, hinaspataq chayta ruwan animalpa ñawpaqninpi, paypa “ñawpaqninpi”.

Hinaspam suqtaq huk animalta allpamanta llusquimuqta; payqa iskay waqrayoq karqa oveja hina, ichaqa dragón hina rimarqa. Hinaspam ñawpaq animalpa llaqa atiniyninta paypa ñawpaqenpi rurarin, hinaspa kay pachata, chaypi tiyaqkunatawan, ñawpaq animalta yupaychanankupaq kamachin, wañuyta churasqa k'irinta hampisqa kasqanrayku. Apocalipsis 13:11, 12.

Huchasqa runa, papadokas kaynin, Apocalipsis chunka kimsayoqpi lamarqochapi uywamin. Estados Unidos dragón hina rimaptin, qaylla hamuq domingo kamachiypi, chaymanta pacha qallarín kay pachata kallpachayta uywaman rikch'akuyninta “ñawpaqenpi” sayachinankupaq. Estados Unidospa ñawpaqenpi kaq uywa (allp'a uywaqa), papadokas kayninmi (lamarqochapi uywa). Papadokas kayninqa llulla Cristo hinam, Aarontaq qorimanta rurakusqa rikch'akuyninta sayachirqa llulla Cristopa ñawpaqenpi, Cristoqa cheqaq altar kasqanrayku. Chaymantataq Aaronqa llulla yupaychay sistema nisqata sayachirqa, q'aya p'unchawpi ruwakunan raymipa p'unchawnin willakuywan sut'inchasqa hina. Estados Unidospas llulla yupaychay sistemata kallpachanm, chaypas huk llulla yupaychay p'unchawwan kuskanchasqam.

Moisés orqomusqa urayman hamuqtin, ch'aqwayqa karqa cheqaqmanta llullakuq chikisqa rikch'aypa chawpinpi—Cristopa rikchaynin icha Satanaspa rikchaynin. Llullachiqninqa huk llulla Cristo-manta karqa (altar), huk llulla experienciamanta (Laodicean), huk llulla yupaychana p'unchawmanta (“paqariqqa Señorpa rayminmi”). Qori becerro-pa hatariyuyninqa utqaylla hamuq domingo ley-pa hatariyuyninta rikch'arin, ichaqa chayllataq 1863 watapi Laodicean Adventismo-pa hatariyuynintapas rikch'arin.

1863 watapim, llullasqa huk mesa churakurqa Millerpa muskuyninpi kaq qori rumi-kunata pakaypaq, imaynachus Habacucpa iskay mesankunapi rikuchisqa karqa chay hina. Chay iskay mesakunapaq Moisés orqopi chaskisqa iskay mesakuna-wan ñawpaqmantapacha rikuchisqa karqa. 1863 watapim, Estados Unidos gobiernontawan huk kamachikuq tinkuy ruwakurqa; chaymi Millerita kuyuyta tukuchirqa, hinaspataq Laodicea kuyuyta legalmente qillqachirqa Seventh-day Adventist church nisqa iglesiata hina. Chay tinkiqa Aarónpa uywakunapaq rurachisqa imageninwan rikuchisqa karqa, mayqenchus proféticamente Iglesiatawan Estadota huñusqanmanta sut'inchasqa kachkan; chay hinaqa, 1863 watapi Milleritakuna Iglesiatawan Estadota hukllachasqankuta rikuchirqa, hinaspataq Estados Unidostapas rikuchirqa manaraq unayllapaq hamuq domingo kamachikuypi.

Aarónpa q'ala tusuq upa runankuna, Laodicea llulla experiencia-ninta rikuchispa, 1856 watapi Millerita kuyuy imayna kasqan hinallataq karqan. Aarónpa tusuq upa runankunawan rikuchisqa espiritual experienciaqa Moisespa experiencianwan tupachisqa karqan; payqa idolatríaman Diospa caracterninpa envidia santa-ninta qhawachispa kachkarqan. Profecíapi “tusuq” nisqaqa engañoqa símbolunmi, chaymantaq Aarónpa tusuq upa runankunaqa, Tiro llaqta qharmin cantunkunata takispa kashaqtin, Estados Unidos mundo entero-ta Nebucodonosorpa bandanman “tusuq”man apachisqanrayku paqarichisqan engañosapas rikuchirqanku.

1863 watapi, Laodicea sutiyuq Millerita kuyuyqa tikraku-rqan allin kamachisqa, qillqasqa Laodicea sutiyuq Qanchis p'unchaw Adventista iglesiaman. Ñawpaq qillqasqakunapi reqsisqa hina, 1863 watapi Jericó llaqtam kutin hatarichisqa karqan, imaraykuchus Jericóqa Laodiceapa qhapaq kayninpa unanchaqninmi, hinallataq Jerusalén llaqtapa llulla rikch'aynin hina llamk'an. 1863 watapi, huk llulla proféticota siq'iy qillqapa yaykuchisqanmi Aaronpa historianta, qori becerrota, tusuq upa runakunatawan kutichispa rikuchirqan. Puka Qochamanta qispichikuy historiataqa Panin White achka kuti llamk'achirqan ñawpaq Adventismopa historianta sut'inchananpaq, chay hina churayninqa allinllapuni tupachkan Moiséswan Aaronwan historiata, celosopa unanchanmanta ch'axwaypi.

1863 watapi, Laodicea sutiyuq Adventismo pa ñawpaq miraynin qallarisqa, celosía-pa rikchaynin punkupi (iglesiapi) churakusqañaq, altarpa (Cristopa) ñawpaqninpi kaqpi. Chay ñawpaq mirayqa chaymanta “yaykusqa” karqa, millay abominaciónkuna aswan-aswan wiñaq historiaman.

Hinaqa paymi niwarqan: Runa Churi, kunan ñawiykita hoqarichiy hanaq chiqaman. Chaymi ñawiyta hoqarirqani hanaq chiqaman; hinaspa qhawarirqani altar punkupa yaykunampi, hanaq llaqtaman, kay celosía ídolo kasqanta. Ezequiel 8:5.

Kay yuyaykunata qatiq artikulupi mastaraq qhawarisunchik.

“¿Imaynataq kashanchis kay mancharikuypaq, ancha umallikuypaq pachapi? ¡Ay!, imayna hatun orgullotaq iglesiapi kallpan, imayna iskay uya kay, imayna llullakuy, imayna p'achallikuy munay, yanqa kusikuy, pukllaywan kusikuy, imayna aswan hanaqman churakuy munay! Tukuy kay huchakunaqa yuyayta tutayachirqan, chaymi wiñay kaqkunata mana reqsisqachu. ¿Manachu Qelqakunasanta maskhasunman, kay pachapa historiampi maypichus kashanchis chayta yachananchispaq? ¿Manachu yachayniyoq tukusunman kay pachapi ñoqanchispaq rurasqa kasqan llamk'aymanta, hinaspa ima sayaynintachus ñoqanchis huchasapak runakuna hap'inanchis kay pampachanakuy llamk'ay purishaqtin? Sichus almankunapa salvacionninmanta imapas llakikunchis chayqa, sut'i huk hatun tikrayta ruraykuyninchis tiyan. Cheqaq wanakuywan Señor-ta maskhananchis tiyan; sonqonchista ancha llakichispa huchanchiskunata willakunanchis tiyan, chayhina pichasqa kananpaq.”

“Manamñaqa manaña mast'a pampapi qhiparata qhipasqachu kanan. Ñañaykuq p'unchaykuna tukukuyninman utqayllaña qayllaykuchkanchik. Sapa alma tapukuchun: ¿Imaynataq Diospa ñawpaqenpi sayani? Mana yachanchikchu hayk'aqsi sutinchikkuna Cristopa siminman apasqa kanqa, hinaspa casonchikkuna qhipa tukuy sonqowan taripasqa kanqa. ¿Imataq, ay, imataq kay taripaykuna kanqa? ¿Cheqaq runakunawan kуска yupasqa kasunchikchu, utaq mana allin runakunawan kуска yupasqa kasunchik?”

“Ñiqin iglesia hatariychun, hinaspa Diospa ñawpaqenpi kutirisqanmantam wanakuchun. Qhawariqkuna rikch’arichun, cornetataq sut’in, mana iskayrayasqa uyariyta waqachichun. Kayqa sut’i willakuymi, ñoqayku willanaykupa. Diosqa kamachin serviqninkunata: ‘Qapariy sinchita, ama hark’aychu, kunkaykita cornetahinata hoqaripa, llaqtayman huchankuta rikuchiy, Jacobpa wasintataq huchankunata’ (Isaías 58:1). Llaqtapa yuyayninqa hap’iykusqa kanan; mana chayna atisqa kaptinqa, llapa kallpachakuypas yanqañam. Sicha hanaq pacha angelpas uraykamuq hinaspa paykunaman rimapuyta qallariyman chayqa, rimayninkunaqa mana aswan allin ruwayta atinmanchu, wañuypa chiri rinriman rimashaqman hina.”

“Iglesiaqa rikch’ariy hina ruwaykunapaq. Diospa Espiritunqa manam hayk’aqpas hamunmanchu mana ñanta wakichtinqa. Sonqota cheqaqtapuni mask’ay kanan. Hukllachasqa, mana saykuspa mañakuy kanan, hinaspa ñiñipi Diospa promesankunata jap’iy kanan. Kananmi, manam ñawpa p’unchawkunapi hina aychata llakikuy p’achawan p’achalliychu, aswanqa ukhu sonqomanta ancha k’umuy kanan. Manam kanchu ñawpaq kaq imapas kikinichikta kusichikuspa hatunchakunaykipaq nitaq kikinichikta hoqarinaykipaq. Atiyniyuq Diospa maki urinpi k’umuykusunchik. Paymi rikurinqa cheqaq mask’aqkunata sonqochaykuspa saminchayta.” Selected Messages, book 1, 125, 126.